ایران

■ سال بیست و پنجم ■ شماره ۷۰۹۹ ■ شنبه ■ ۱۵ تیر ۱۳۹۸ ■ ۳ ذی‌القعده ۱۴۴۰ ■ ۱۶ صفحه ■ قیمت سراسری ۱۰۰۰ تومان ■ Saturday ■ 6 Jul 2019 ■

ISSN1027-1449 Keytitle: IRAN (Tehran)

در صفحه آخر بخوانید

یادداشتی از ابوالحسن داوودی

ضرورت برداشت متوازن و منطقی از قانون

در صفحه ورزشی بخوانید

رفت و آمد آبی‌ها در روز تساوی استقلال مقابل نیروی زمینی

زرینچه در استقلال

در صفحه فرهنگی بخوانید

وزیر فرهنگ در بازدید از گالری حراج تهران عنوان کرد

هنرهای تجسمی در خدمت دیپلماسی فرهنگی

وزارت خارجه در واکنش به توقیف نفتکش ایران:

اقدام انگلیس راهزنی دریایی است

۲

بعد از تلاش ۱۳ ساله صورت گرفت

ثبت جهانی جنگل‌های هیرکانی

۱۴

در واکنش به تحریم دولت امریکا

ظریف: ایران همه زندگی و تنها تعهد من است

۲

یادداشتی از نصرالشمّری سخنگوی رسمی مقاومت اسلامی نُجَباء

گروه‌های مقاومت شناسنامه عراق

۱۳

گزارشی از ساخت نخستین پایانه هوایی هوشمند کشور

۱۰

در گفت‌وگوی «ایران» با عضو هیأت مدیره بانک مسکن تشریح شد

رونمایی از مسکن تدریجی

- این بسته به منظور کنترل بازار مسکن و ساختمان، رهن و اجاره و انواع نهاده‌های ساختمانی طراحی شده است

- در بسته رونق مسکن علاوه بر خرید و فروش برای نخستین بار وارد بحث رهن و اجاره هم شده‌ایم

- بحث «مسکن تدریجی» را برای اقشار کم درآمد دنبال می‌کنیم که در آن واحد مسکونی بتدریج تجهیز و آماده می‌شود

- پایان پاییز سال جاری به‌عنوان موعد اجرای این طرح در نظر گرفته شده است

گزارش
گروه اقتصادی

در سال‌های اخیر، افزایش قیمت مسکن باعث شد تا متقاضیان واقعی از آن جا بمانند و سفته بازان حدود ۴۰ درصد از تقاضا را به خود اختصاص دهند. دراین سال‌ها روند معکوس رشد قیمت و افت معاملات شرایط ویژه‌ای دراین بازار به وجود آورده است. برهمین اساس، دستگاه‌های ذیربط برای تسکین دردهای «مسکن» دست به کار شدند و طرح‌های متعددی ارائه شد. اما حدود یک ماه و نیم پیش، از تدوین بسته‌ای با عنوان «رونق بازار مسکن» توسط بانک عامل بخش مسکن خبر رسید که در آن تمام دستگاه‌های مرتبط با این بازار همکاری و مشارکت دارند. این درحالی است که تاکنون جزئیات این طرح رسانه‌ای نشده است. درهمین راستا، «مجتبی عزیزیان» عضو هیأت مدیره بانک مسکن در گفت‌وگو با «ایران» برای نخستین بار جزئیات این طرح را اعلام کرده است.

صفحه ۴ را بخوانید

کالبدشکافی علیرضا علوی تبار و محمد فاضلی از روند تصمیم گیری

پای قشرهای مختلف را به تصمیم سازی بازکنیم

علوی تبار: جامعه امروز ایران متنوع و متکثر است. این گروه‌ها باید در فرآیند تصمیم سازی ها نماینده داشته باشند

- شرایط تحریمی فرصتی برای گرفتن تصمیمات سخت است اما همه بخش ها باید پای کار باشند نه تنها دولت

فاضلی: ساختار حکمرانی ما به گونه ای است که نیروها همدیگر را خنثی می کنند

- مشکل ما فقط این نیست که با بیرون مذاکره نمی کنیم در داخل هم اهل گفت و گو نیستیم

۸ و ۹

نعیم احمدی / ایران

ارزهای دیجیتال تحریم شکن یا قانون شکن

بیت کوین بر سر دوراهی تصمیم‌گیری

وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات: استخراج «رمزارز» نیاز به تدوین مقررات دارد

گزارش

مسأله قانونی یا غیر قانونی دانستن فعالیت واحدهایی که به‌صورت غیرمجاز با استفاده از برق یارانه‌ای در حال استخراج ارزهای رمزنگار نظیر بیت‌کوین هستند، بتدریج به یک موضوع مهم برای تصمیم‌گیری مبدل شده است، به‌صورتی که برخی از دستگاه‌ها نظیر وزارت صمت و ارتباطات موافق توسعه فعالیت این واحدها بوده و برخی نظیر وزارت نیرو با توجه به مصرف مداوم برق از سوی آنها مخالف آن هستند. این در شرایطی است که داد و ستد ارزهای دیجیتال در صرافی‌ها در جریان است، فروش دستگاه‌های استخراج ارز مجازی در فضای وب آزاد و سؤالات شمار زیادی از افراد جامعه که تمایل دارند به‌صورت قانونی به استخراج بیت‌کوین روی آورند نیز پرشمار. به‌گزارش خبرنگار «ایران»، امروزه رمزینه ارزها در بسیاری از کشورهای جهان شناخته شده‌اند. یکی از مصادیق آنها هم بیت‌کوین (ارز مجازی) است که طی سال‌های اخیر استخراج آن در ایران به سبب دسترسی به برق ارزان رواج یافته است. اما هنوز مشخص نیست که آیا ایران این موضوع را به رسمیت می‌شناسد یا خیر؟

صفحه ۵ و ۱۱ را بخوانید

امیدهای ۲۴ ماه آینده

دولت‌نامه

یادداشت‌های هفتگی

علی ربیعی
سخنگوی دولت

در دورانی که پراکندن بذر یأس وسوءظن به کاسبی پررونقی برای تحریم گران و جنگ‌طلبان تبدیل شده چگونه می‌توان امید اجتماعی را خلق کرد؟

در هیچ دورانی مانند امروز یک ائتلاف نانوشته و یک همسویی اعلام نشده میان تحریم گران وجنگ افروزان بیرونی با دولت ستیزان حرفه‌ای در داخل کشور شکل نگرفته بود.

باید به جای برنامه سازی‌های نازل علیه دولت یا توسیع بی‌رویه سوءظن به جامعه و انتخاب ملت، اعتمادسازی کرد. چگونه می‌توان تاب‌آوری اجتماعی در مقابل تحریم‌های ضد بشری و در مقابل فرآیندهای فرساینده تمدنی نظیر فرسایش‌های زیست محیطی یا زوال سرمایه اجتماعی را ارتقا داد و از همپوشانی همه این پدیده‌های منفی پیشگیری کرد؟

گونه‌ای از انتقادها علیه دولت در سطح جامعه وجود دارد که درعین حال با جامعه باوری یعنی با اعتقاد و ایمان به توان مسأله حل کنی جامعه همبسته است.جامعه انتقادها و مسائلی را فراروی خود می‌گذارد که توان حل آنها را دارد.

در همه این موارد تلاش برای خلق امید بهبود باورانه باید با باور به توان جامعه توأم و همبسته باشد.یعنی ما نیاز به یک جامعه باوری و مردم باوری نوین داریم تا زمینه‌های مشارکت‌جویی و کنشگری مدنی را فراهم کنیم.

به یاد دارم سال ۱۳۸۴ در پایان دولت اصلاحات با تعدادی از دوستان نزدیک که در گروه مشاوران آقای خاتمی بودیم در مورد نقاط قوت و ضعف آن ۸ سال بحث می‌کردیم. یکی از موضوعات مورد بحث، این تلقی رایج بود که اقتصاد اولویت دولت در این ۸ سال نبود. اما در سال ۱۳۹۰ مطالعات اقتصاددانان نشان داد که درخشان‌ترین دوره اقتصاد ایران بعد از دهه ۴۰، مقطع زمانی سال‌های ۷۸ تا ۸۶ بود. یعنی از سال ۸۴ تا ۸۶ هم آثار این دوره اقتصاد شکوفا باقی مانده بود. هدف از بیان این خاطره این است که معمولاً به واسطه قدرت رسانه‌ای مخالفان و تکرار آن در تریبون‌های مختلف اینچنین تصویری بازنمایی شده بود. مخالفان دولت اصلاحات چنان درباره اولویت مسائل سیاسی بر اقتصادی در آن دوره سخن می‌گفتند که حتی افراد نزدیک به رئیس جمهوری هم به این باور رسیده بودیم. دولت روحانی را هم باید به سه دوره ۵۵ ماهه، ۱۸ ماهه و ۲۴ ماهه آتی تقسیم کرد. آمارها گواه این است که ۵۵ ماهه اول دولت‌های یازدهم و دوازدهم یکی از دوران‌های خوب اقتصاد ایران بود. در برخی سال‌ها ۶۰۰ هزار شغل ایجاد و رشد اقتصادی مداوم، تورم تک رقمی و ثبات قیمت ارز تجربه شد. اما چه چیزی فضا را در ۱۸ ماه بعد از آن تغییر داد؟ بی‌تردید پدیده ترامپ، رئیس جمهوری غیرمتعارف امریکا و تحریم‌های این کشور عامل اصلی این تغییر است. هرچند از نقش رخدادهای دی ۹۶ در آغاز این روند ۱۸ ماهه نباید غفلت کرد - قطعاً دولت در این وضعیت ۱۸ ماهه باقی نمی‌ماند - هرچند آثار تحریم‌ها بر اقتصاد ایران هر روز بیشتر نمایان می‌شود اما دولت سیاست اصلاحات ساختاری بخصوص در بودجه، دنبال کردن ثبات اقتصادی و اهمیت دادن به مسائل روحی و روانی جامعه را پیگیری خواهد کرد تا ۲۴ ماه آینده را با امید به بازگشت به شرایط ۵۵ ماه اول پیش ببریم. کاهش سرعت رشد تورم، تثبیت نسبی نرخ ارز از علایم مثبت شرایط ۲۴ ماه آینده است. گزارش وزرای اقتصادی در هیأت دولت که در تشریح مصوبات هفته گذشته بیان خواهد شد آثار عملی شروع این دوره ۲۴ ماهه است.

■ کاهش زمان انتظار خانه دار شدن

روز پنجشنبه ۱۳ تیر جلسه مشاوران اقتصادی دولت با حضور رئیس جمهوری و معاول اول، برگزار شد که طی آن وزیر راه و شهرسازی مجموعه طرح‌های خود را برای رونق بازار مسکن توضیح داد. مجموعه این طرح‌ها شامل ۴۰۰ هزار مسکن برای افراد خانه اولی است. همچنین تصمیم گرفته شد ۵۰۰ هزار باب مسکن باقی مانده از طرح مسکن مهر پس از مراحل رفع اشکال و تکمیل زیرساخت‌های لازم جهت سکونت به متقاضیان تحویل داده شود. اعضای جلسه همگی بر مطالعه عمیق و بررسی مسکن مهر و ضرورت تعبیه زیرساخت‌های اجتماعی و فرهنگی آن برای جلوگیری از ایجاد یک حاشیه نشینی جدید تأکید کردند.

بر اساس یک طرح دیگر، ۲۰۰ هزار مسکن روستایی نیز توسط بنیاد مسکن ساخته خواهد شد. در سال‌های اخیر سالانه ۷۰ هزار مسکن روستایی ساخته شده که قرار است به ۲۰۰ هزار افزایش یابد. علاوه بر آن در طرحی مهم طرح خانه دار شدن کارمندان، کارگران و بازنشستگان پیشنهاد شده و قرار است صندوق پس‌انداز مسکن تأسیس کنند تا از حقوق ماهانه آنها کسر شود. قرار است ظرف ۵ سال دولت زمین رایگان در اختیار آنها قرار دهد که با پیش‌بینی قیمت ساخت متری ۳ میلیون تومان و وام بانکی تعدادی از کارمندان، کارگران و بازنشستگان می‌توانند صاحب مسکن شوند. گرچه بحث‌های زیادی در این باره صورت گرفت. برخی در مورد قیمت تمام شده تردید داشتند و این قیمت را در بلندمرتبه‌سازی ناکافی می‌دانستند. برخی روش‌های دیگری برای به دست آوردن زمین در داخل شهرها پیشنهاد دادند. البته پروژه ساخت ۱۰۰ هزار واحد مسکونی توسط وزارت راه و شهرسازی و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح الگوی خوبی برای اجرای این طرح است. رئیس جمهوری در این جلسه بر سرعت در اجرای این طرح با دقت و مطالعه کارشناسی تأکید کرد و وزارتخانه‌های مرتبط نیز موظف به ارائه تسهیلات برای تحقق این پروژه شدند. گرچه امید می‌رود کارشناسان دیگر حوزه‌ها نیز به یاری وزارت راه و شهرسازی بشتابند تا نیازهای اجتماعی و فرهنگی این واحدها در مرحله اجرا لحاظ شود. پیش‌بینی می‌شود این طرح به انتظار یک میلیون متقاضی مسکن پاسخ دهد و در قیمت مسکن هم مؤثر باشد.

در این جلسه درباره کنترل اجاره بهای مسکن و بررسی خانه‌های خالی در تهران نیز بحث شد و قرار است بررسی‌های بیشتری در این باره صورت گیرد.

■ نشانه‌های خروج از رشد منفی اقتصادی

در جلسه روز چهارشنبه ۱۲ تیر هیأت دولت گزارشی از وضعیت اقتصادی کشور همراه با آخرین وضعیت تورم، رشد اقتصادی و صادرات غیرنفتی از سوی وزرای اقتصاد و صمت ارائه شد. این گزارش از افزایش ۴۴،۶ درصدی صادرات غیرنفتی کشور در سه ماهه اول امسال نسبت به مدت مشابه در سال گذشته حکایت دارد. صادرات پتروشیمی رشد ۶۱ درصدی را تجربه کرده اما صادرات میعانات گازی با مشکلاتی مواجه شده است. سرعت رشد تورم هم کاهش یافته که البته به معنای کاهش نرخ تورم نیست بلکه نشان دهنده کاهش شتاب تورم است. گرچه رئیس جمهوری مقرر کرد با هماهنگی بین دستگاه‌ها منفی شدن شتاب تورم به کاهش نرخ تورم منجر شود. وزرای اقتصادی دولت هم معتقدند که در آینده از رشد منفی اقتصادی خارج خواهیم شد. گزارش وزیر نفت از اجلاس اخیر اوپک و همچنین اخبار خبرگزاری‌های خارجی حاکی از موفقیت تیم ایران در این نشست است. منشور مورد نظر عربستان ریاست آن کشور را بر اوپک مادام‌العمر می‌کرد. بیژن زنگنه به تنهایی مقابل این هژمونی طلبی سعودی‌ها و همپیمانانش ایستاد. نکته جالب در گزارش ایشان، سمپاتی خبرنگاران حاضر در اوپک از مواضع ایران بود. همین‌طور حمایت کشورها حتی دوستان نزدیک سعودی‌ها به طور خصوصی از مواضع ایران مسأله قابل تأملی است. این نشان می‌دهد وجدان جمعی جامعه جهانی با ایران است. ظریف معتقد بود زنگنه برنامه قطعی شده دیگر کشورها را در اوپک برهم زد.

یکی از مباحث مطرح شده در جلسه هیأت دولت بررسی موضوع برجام و موضع‌گیری علنی رئیس جمهوری بود. استراتژی دولت در قبال برجام این است: «تا زمانی که اروپا به برجام متعهد و پایبند باشد ما هم متعهد می‌مانیم. به هر میزان که اروپایی‌ها متعهد بمانند ما هم متعهدیم.»

■ دو تحول مهم اجتماعی برپایه کنکور امسال

وزیر علوم گزارشی درباره برگزاری کنکور سراسری مطرح کرد. امسال یک میلیون و ۱۱۹ هزار و ۱۵ نفر داوطلب شرکت در آزمون سراسری شدند که نکته قابل تأمل کاهش ثبت‌نام مردان است چنانکه ۴۲ درصد شرکت‌کنندگان در آزمون را مردان تشکیل می‌دادند. ۶۳۷ هزار داوطلب هم در رشته‌های علوم تجربی آزمون دادند. این دو موضوع می‌تواند مورد توجه جمعیت شناسان و جامعه شناسان قرار گیرد و نشان دهنده تغییرات نگرشی و نوع نگاه به بازار کار و درآمد است. قضاوت اولیه دستیابی به شغل را مهم‌ترین علت چنین تغییر نگرشی می‌داند.

ادامه در صفحه ۲

قانون و اقتصاد دیجیتال

یادداشت

محسن ایلچی
دبیر گروه اقتصادی

جهان با سرعت پرشتابی به سمت اقتصاد دیجیتالی در حال حرکت است. اولین رویارویی ایران با نمودها و نمادهای اقتصاد دیجیتالی، مواجهه با مفهوم اقتصاد مشارکتی (Sharing Economy) بود. آغاز و گسترش تدریجی فعالیت کسب و کار استارتاپی روی بستر نرم‌افزارهای موبایلی نظیر فعالیت تاکسی‌های درون شهری اولین نمونه بهره‌مندی اقتصاد کشور از زیست بوم دیجیتال بود. اندکی بعد با ظهور ارزهای مجازی نظیر بیت کوین، مهم‌ترین رویارویی با تحولات اقتصاد دیجیتالی در کشور رخ داد، اما بدون سر و صدا. با وجود اینکه دامنه داد و ستد و استخراج ارزهای مجازی زیرپوست اقتصاد رسمی گسترش یافت، اما سیاستگذاران اقتصادی نسبت به آن بی‌اعتنایی یا چشمپوشی کرده‌اند. اینک شمار افراد حقیقی و حقوقی که در مکان‌هایی به دور از نظارت ضابطین و ناظران محیط کسب و کار فعالیت می‌کنند، اندک نیست. اما بازهم شاهد موضعگیری رسمی نیستیم. این وضعیت ما را در یک فضای دوگانه قرار می‌دهد که سرانجام فعالیت در حوزه ارزهای دیجیتال قانونی است یا غیرقانونی.

بانک مرکزی به‌دلایل مختلف از جمله واکنش تند بانک‌های مرکزی در جهان به‌خاطر مشروعیت زدایی از وظایف این نهاد مالی، آن را به رسمیت نشناخته است. وزارت نیرو آن را به‌دلیل مصرف برق رایگان، یارانه‌ای و فشار بر شبکه توزیع، غیرقانونی دانسته است. وزارت صمت به فروشندگان، ماینرها (بیت‌کوین ساز) نماد اعتماد اعطا کرده است. برخی از مسئولان این وزارتخانه براین باورند که فعالیت ماینرها باعث افزایش صادرات می‌شود. وزارت ارتباطات هم خواهان صدور پروانه صنفی برای فعالان این حوزه است. ریاست مجلس هم به‌دلیل مصرف برق، آن را غیرقانونی اعلام می‌کند. لایحه‌ای هم که به این منظور تدوین شده هنوز به تصویب نرسیده است.

می‌توان این گونه جمع‌بندی کرد، از روزی که ارزهای دیجیتال به فضای کسب و کار کشور راه پیدا کرده، بازار مسیرخود را رفته است و حوزه سیاستگذاری هم در مسیردیگری گام برداشته است. به بیانی، دولت در برابر گسترش دامنه فعالیت ارزهای دیجیتال سکوت کرده یا بی‌موضع بوده است. این روزها مسأله قانونی بودن یا قانونی نبودن، رسمی بودن یا رسمی نبودن تولید ارزهای دیجیتال به یک موضوع ابهام‌آمیز مبدل شده است.

البته نباید فراموش کرد، بعد از ورود ارزهای دیجیتال به دنیای تجارت جهانی، بانک‌های مرکزی کشورهای توسعه یافته نسبت به ظهور و گسترش آن، واکنش منفی از خود نشان دادند. چرا که ارزهای دیجیتال اقتدار، مشروعیت و استقلال بانک‌های مرکزی را به چالش کشیده است. اما مسأله بانک مرکزی ما با سایر کشورها، اندکی تفاوت دارد. نیاز کشور به منابع ارزی و انتخاب راهبردهای ناگفته برای نقل و انتقالات ارزی در برهه تحریم، عللی بود که واکنش جدی نسبت به داد و ستد و استخراج ارزهای دیجیتال را با تأخیر رو به رو کرده است. به‌همین دلیل، برآورد اولیه این است که مسأله استخراج ارزهای مجازی بسیار فراتر از آن چیزی است که در سطح مقابله با مصرف‌کنندگان برق کشاورزی برای بیت‌کوین گزارش می‌شود. به‌نظر می‌رسد که سیاستگذاران و ارکان تصمیم‌گیری اقتصادی کشور باید درخصوص توقف یا گسترش فعالیت این واحدها، موضع یکسان و همسو اتخاذ کنند. دلایل بودن یا نبودن فعالیت این واحدها، هم‌اکنون میان مخالفان و موافقان به‌صورت منطقی توزیع شده است. مسأله استخراج رمزهای دیجیتال دریچه جدی اقتصاد کشور به سمت اقتصاد هزاره سوم است.

بازخوانی تجربه ارزهای مجازی نشان می‌دهد، کشورهایی که حیات صنعتی‌شان در منتهی الیه توسعه یافتگی با موج دوم صنعتی و ایجاد صنایع بزرگ نظیر فولاد سازی، آلومینیوم سازی و خودروسازی گره خورده و فعالیت این بنگاه‌ها را نشان رشد و توسعه می‌دانند، باید بتدریج آمادگی حکمرانی، قانونی، مقرراتی و اجرایی لازم برای ورود به موج سوم و چهارم صنعتی یعنی اقتصاد دیجیتال، روباتیک، هوش مصنوعی، زنجیره بلوکی، نانوتکنولوژی، زیست فناوری و اینترنت اشیاء پیدا کنند. مفاهیم ارزآوری، ثروت آفرینی، بهره‌وری، استفاده منابع در اقتصاد مبتنی بر سرمایه انسانی، نوآوری و فناوری در سپهر اقتصادی کشور در حال تغییر است و حوزه سیاستگذاری و قانونگذاری باید رویکردهای مشخص و راهبردی در لایه‌های کلان و خرد نسبت به اقتصاد دیجیتال اتخاذ کند.